

المشكال

مسألة ١٣٣٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف اویب

افغانستان

امیر عبدالرحمن خان

مابعد

مکتوبی کو توره جک مأموره ده « دوستلرمک دشمنلرینه هیچ بر وقت مخادنتده بولونامام . چونکه دوستلرمک دشمنی ، بده دشمنمدر » مألنی بنم طرفدن وشفاها انکلزلره سوبله . دیدم . مأمور ، (بشاور) و (بنو) ه کیتدی . صانیرمکه سوزلرمی ده تبلیغ ایتدی . (داوه) ده سیکز کون داهایا قالدقندن صوکرایوله چیقدی . بش کون یولجیلنی متعاقب (کافی کورم) ه کلدک . اونیدی کون قدر اوراده اوطوردق . اطراف چایرلق اولدینی ایچین بیکرلرمز ایچه تاواندی . بکاده بر صیتمه عارض اولوب بش کون راحتسز ایتدی . اورادنده حرکت و (کومل) نهرینی عبور ایدمک قارشنی ساحله کچمشدککه آرقه مزندن برینک قوشه رق کلکده والنده کی مندیلی صاللامقده اولدینی کوردک . علی عسکر خانه : باقک کیمدر ؟ نه ایستیور ؟ دیدم . کیتدی و برابر کلدی . او وقت بونک یکر می یاشنده افغانلی بر قادین اولدینی ، اون ایکی یاشنده ایکن وزیری طائفه سی چالیندینی ، شیمدی فرصتی غنیمت بیلهرک بزه التجا ایلهدیکنی آکلادق . کندیسنی تسلیه ایدمک آلتنه بر آت ویردک ، پدر و مادرینه کوتورمه یی تعهد ایلهدک .

شیرانی طائفه سنک اراضیسنه واصل اولونجه اهالیسی ۱ قویون ۴ کچی ۳۰ قوشدن باشقه بر شی بولوب کتیره مدیلر . بز ایسه اوچیوز کیشیدن عبارتدک . دیگر یولداشلرمز (بنوه) کیتمشلردی . ناچار قویونی ، کچیلری ، قوشلری اشترایدوب ایرته سی کونی (کاکری) طائفه سی قلعه لردن (ژوب) نامنده کی محله کلدک . اوراده اون ، باغ ، آت و سائر لوازمی تدارک ایدمک ایکی کون اوطوردقندن صوکرای (ده برنج) قلعه سنه واصل اولدق . سکنه سی ، بر چوق ارزاق واشیا کتیروب آلامیزی رجا ایتدی . لزومندن فضله سنی ، رد ایتدیکمز ایچون اونلری یره براقوب چکیلدیلر . ایرته سی کونی کلوبده براقدقلری اشیانک یرنده طور دینی کورونجه آلوب کوتورمه یه مجبور اولدیلر . اونلریده آلامدیغمدن طولانی ایچه سوکیدیلر .

یوله چقمش و بر قاچ فرسخ ایلره مشدککه یالین قلیجیه تقریباً ایکی بیک کیشی اوکزه چیقدی . بری ، اوکده کیدن عمجه مک آتنک باشندن طوتوب طور دورمق ایسته دی . قوشوب تفشکمی کوکسده دایدم النی چکدی ، نه استیورسکز ؟ دییه صوردم .

— بوراسی (ژوب) ولایتیدر . اکر آدم باشنه یکر می روپیه باج ویرمزه کز ایری کیده مزسکز ! دیدی .
— تکلیفکزی قبول ایدمک اولورسق بوتون (کاکر) ولایتی

اوصافی مذکور اولان شخصک ولید بن المغیره اولمسنه اتفاق واردر . فقط صدر سوره اولجه نازل بولندینی جهته « مدثر » خطاب شریفنک هنکام ارسالده واقع اولان تدثرک غیری معنایه حمل اولمسنه لزوم یوقدر .

« مدثر » حلت نبوتله متردی ، معارف حقیقیه ايله متجلی عباره سیله ده تفسیر اولیور . چونکه قرآن کریمده « لباس تقوی » تعبیری اولدینی کی آتیا بیان اولنجه جنی اوزره « ثیاب » لفظی ايله نفس و قلب معنالی مراد اولنمق اشعار قدیمه شهادتیه جائزدر . « دنار » ده ثیابک بر نوع خاصی اولمغه اونکده معنوی تلقی اولمسی استبعاد اولماز . اختصاصی حسبیه بوتفسیرک مقامه انسیتی ده درکاردر . اما تفسیر ظاهری به حمل مقصدینه بناء بو عنوان ترجیح ایدلمش اوله بیلیر چونکه بو مقصدله مخاطبک تلبس ایتدیکی حاله دال بر اسم مشتقله ندا اولمسی بلغاجه متعارف بر اسلوب لطیفدر . فصل که جناب رسالتاب افندیمرک — حضرت فاطمه نك خانه سندن چیقهرق مسجد شریف صفه سندن توزلی حصیرلر اوزرنده یاتوب او یودینی بر صره ده — حضرت علی یه خطاباً (قم یا ابا تراب) بیورملری ده معاتبه دکل ، بلکه بو قبیلدن بر ملاطفه سنیده در !

الحاصل اکثر مواقعده (یا ایها النبی) و (یا ایها الرسول) طرزنده ندا و خطابلرله تجیل بیوریلان پیغمبر ذیشان بویه موقتاً مقارن بولندینی حالت خصوصیه ده دال عنوانلرله خطاب الهی ده شرفورود ایده بیلیر . بوضورتله مخاطبه وقوعی ذکر ایتدیکمز نکته لری احتوا ايله برابر کندیسنک دائماً نظرکاه سبحانیده بولمسنی احوال خصوصیه سی مشهود باری اولمسنی ده تذکیر ایتمش اولیور . کذلک بعض ارباب تفسیرک دیدیکی کی آرتق اورتونوب یاتمق واستراحتله امرار اوقات ایتک زمانی کچمش ، ارشاد انام ايله اوغراشوب مشاق ومتاعبه قاتلانمق دردی حلول ایتمش اولدینی دخی اشعار بیوریلور . ابتدای رسالته بو درلو ارشاد الهینک مناسبتی ایسه قابل انکار دکلدز .

(قم فاندز) آرتق یرکدن قالدق ، یاخود عزم وجد ايله قائم اول ، اهتاملی داوران ، وظیفه اندازی ایفا ایت ، کندی عشیرتکی یاخود جمیع ناسی عذاب الهیه اخافه ايله !

[قیام — حسی ومعنوی اوله بیله جکندن نظم جلیلی ایکی درلو تفسیر ایدیورز . امر بالانذارده وظیفه اندازی قبول وایضا ايله او اتناده مکلف بولندقلری انذار عشیرت « اک یاقین اقربایی تحذیر » وعلی التدریج مأمور قلندقلری انذار انامه مبادرت معنلرینه مساعد اولدینی کوستریور .

احتمال او کوره متعدی لازم منزل سنه ، ثانیه کوره حذف مفعول مناسبله مأول اولور .] مابعدی وار

مناسترلی اسماعیل حق

تاریخ

بر عبرت مهیه

۲

— علمای محترمه اسلامه —

برنجی مقاله ده پروتستان میسیونر جمعیتلرینک مقدمه اجرا آتیک جزیره العربیه ایلک تظاهراته عائد بر قاج سوز سویله نلشدی . ومعلوم ولدینی اوزره بوتظاهرات باشلیجه سواحل شرقیه ده واقع اولمشدی . غربی عربستانده ایشه باشلانماسی ازومنی و بوراده بر جوق موفقیترلر مأمول بولندینی خصوصنی ایسه ۱۸۸۶ سنه منده « انجیل جمعیتی » نک سنوی راپورنده مشاهده ایدیورز . بوراپورده عدن شهرنده بر میسیونرلک مرکزی تأسیس و برانجیل دپوسی کشاد اولندینی و بوندن باشلیجه مقصد « کتاب مقدسک دها واسع مقیاسده ودها مختلف لهجه لرده توزیمی » اولدینی ده اوقویورز . بودونک مدیری ابراهیم عبدالمسیح اسمنده بر ذات ایدی . کرک مصردن ، کرک عدنندن حرکت ایدن بر طاقم انکلیر و ملل سائر میسیونرلری بوتون بحر احمر لیمانلری کز مشلر ، حتی یمن قطعه سنک مرکزی اولان صنعایه قدر حلول ایتلریدی .

۱۸۸۰ و ۱۸۹۰ تاریخلری آره سنده عربستان قطعه سی ایچین مکرر انشبات مهمه ده بولنلمشدر . امریقایی اختیار دو قنور (لانسینگ) که مصرده اوتوز سنه مهادیا ، خرسیتیانلق اوغرنده چالشمشدی - دها مساعد کونلرک حلولنی بکله مکده ایکن عربستانک احتیاج ارشادی حقننده دویدینی شیلردن غلیانه کله رک یمنه حرکت ایتلشدر . یمنه بر امریقایی راهب بوتاریخلر ایچین دیورکه : « جوق سنه لر در کرک بن و کرک رفیقلم عربستانک ظلمت کفردن (!) تخیلی ایچین دنا ایتمکده ایدک .

وهابی مذهبنک ظهوری اواننده افق سیاسی بی تدقیق و رصدله مشغول اولان بر چوقلرینک نظر اهمیتنی جلب ایتدی . ۱۸۵۸ ده جدنه نک طوبه طوتولماسی اوزرینه هر کسک کوزی مکده مکره یه وحج خصوصنه چورلش ، وعدن شهرینک انکلره ائنه کچدیکی ۱۸۳۸ تاریخندن ۱۸۸۰ تاریخنه قدر بوتون عربستان ساحلنده کشفیات و تدقیقات بویوک بر فعالیتله دوام ایتش ایدی . ایشه بو آره لقی انکلره نک و هندستان فیلوسنه منسوب اوج درت مقتدر بحریه ضابطی کشفیات فیه ایله اشتغال ایدرکن جنرال (هه یغ) نام ضابطده « عربستانده » میسیونرلک « ایشلریله اوغراشمقده ایدی . بوتون عربستان سواحلی دأراً مدار دولاشان و یمن قطعه سنه کیره رک تبعاتده بولنان ایلک سیاح بودر . عربستانک بر میسیونرلک شبکه سیله اشغالی امرنده مومی الیهک وقوع بولان تشریاتی ، مراجعتلری نهایت (کیت - فولفونر) اسمنده کی

بزدن باج ابستر . بناء علیه بونی و یرمه نک احتمالی یوقدر . دییه رک مصادمه یه حاضر لاندق . بزم استحضار منری کورونجه :

— جانم لطیفه ایتدک ! دییه یولزدن چکیلدیلر . یورودک دها منزله وارمادن اول اختیار بر حریف قارشیمزه چیقدی . باشنه بیاض صاریق صارمش ، اورولو صاچلری اوموزلرینه طوغرو صالیو یرمش ، النده بر چوماق اولدینی ، یاننده اون دانه ده رفیقی بولوندینی حالده طور و یوردی . رفقاسندن ایکسی عمجه مه تقریبه :

— بز ، بوولایتک رئیس بز . شو سید مقدس ده مرشد مزدر . دیدیلر عمجه م قاقوب او ، سید مقدسک الی اوپدی و یانی باشنه اوطور تدی . بنسه بر جوق مزور شخصلر کورمش اولایم ایچین حریفک هیکل عجیندن شبه یه دوشدم . قالدیم چارشیه چیقدم . ذاتاً ایلک دفعه کیردیم بر قلعه ده اهالی ایله اختلاط ایدرک احوال محلیه بی ممکن مرتبه آ کلامق معتادمدی . بودفعه بر قاج روبیه مقابلنده بزم سید مقدسک یوز حیدوددن مرکب بر چته سرکرده سی اولدینی و قرق نفر مریدله ! بز صویق ایچین قافله مزه صوقولدینی اوکرندم . عودتمده مسألہ بی عمجه مه آ کلام ایناامادی محمد سرور خانه :

— شوذات شریف ، بوکیجه مسافر مز اولسون دیدی . غروب شمسه یاقین دولاشیرکن مرشد مقدسک آدم لردن بر قاج دانه سنک - بز میکیرک آت صولایا جقلری - قویو باشنی طوندقلری کوردم . همان ، آتلی بر قاج دسته به آیروب بهری فضاه فضاه محافظلر ایله قلعه نک نقاط مختلفه سینده کی چشمه لره کونده ردم . شو صورتله اوچوز آت ، تماماً کیدوب کلدی . عمجه مه مخدوم نک تقریباً الی اتی واردی . بونلره باقائلر ، عمجه مه :

— شیخ افندینک آدم لری ، قویو باشنده اوطور مشلر ، آتلی صولامایه راقیورلر . دیدیلر . مرشد مقدس ، بوزولدی .

— بن آتله برابر کیده ییمده اونلرک مانعته مانع اولایم . دییه رک قالدی . راز اچیلنجه آت اوشاقلری صو چکمک ایچین ایلری بوللادی . بونلر ، قویو باشنده اوغراشیرکن مرشد مقدس ، مرده سیله اوتوز رأس حیوانی یا قالادینی کی قاجدی یکر می رأس استرداد ایدیلکله برابر سواریلر مزدن بش مجروح اولدی . وقعه ، عمجه مه خبر و یرلیدیکی صیراده بن ده یاننده ایدم . قهقهه ایله کوله رک : — اوکله دن اول سزه بونی ا کلامشدم . سوزیمه اینامادیکز ، غالباً :

چون بی ابلیس آدم روی هست بس بهر دستی شاید دل دوست بیت مثنویسنی خاطر لامادیکز . دیدم .

عمجه مک اوغلی محمد سرور خان صباحه قدر چالنان آتله تأسف ایتمکله برابر مجروحلرک تداو سیله مشغول اولدیلر . آرقه داشلری ده ایرته سی کونی ایکی کیشی بر آت یمنک صورتیه یوله چیقدیلر .

مترجمی

طاهر المولوی